

روحانی: همه نهاد‌ها به جریان شفافیت پیوندند

رئیس‌جمهور با بیان این‌که متاسفانه برخی به‌رغم طرح شعارهای متعدد، از شفافیت‌گریزان هستند، گفت: امروز روزی است که نه فقط دولت بلکه همه نهاد‌های خارج از دولت نیز باید به جریان شفافیت پیوندند. رئیس‌جمهور دیروز در جلسه شورای اجرایی فناوری اطلاعات، با بیان این‌که این روزها شاهد اظهارنظرهای

اصلاح‌طلبان برای حضور در انتخابات ۲۸ خرداد چه تصمیمی گرفتند؟

بحران تصمیم در اردوگاه اصلاح‌طلبان

دوروزی‌بیشتر به روز رأی‌گیری برای انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ نامنده‌اما با این وصف جریان‌های اصلاح‌طلب برخلاف ادوار گذشته هنوز به تصمیمی مشترک درباره

گروه سیاسی

نوع مواجهه با این اتفاق مهم نرسیده‌اند. این مساله البته دلایل متعددی دارد و می‌توان آن را به چنددستگی جریان‌های اصلاح‌طلب و همچنین نگرانی بابت ناکامی از نتایج این دوره از انتخابات نسبت داد. بررسی تحولات سیاسی در میان جریان‌های اصولگرا در طول چندماهه اخیر نشان می‌دهد آنها از مدت‌ها قبل تکلیف خود را حداقل در بحث مشارکت مشخص کرده‌اند و این بار به امیدوری کار آمدن دولتی انقلابی و تغییرمسیر حرکت قوه مجریه باانگیزه بیشتری در انتخابات شرکت می‌کنند. به باور این جریان سیاسی، تغییر ریل حرکتی دولت، زمینه را

برای تغییر و تحولات اساسی در عرصه‌های داخلی و خارجی فراهم می‌آورد و ازاین‌رو آنها تکاپوی فعالانه‌ای را از خود نشان دادند. گرچه در این دوره از انتخابات بازم شاهد تعدد نامزدهای اصولگرا در انتخابات بودیم اما به نظر می‌رسد با توجه به اعتمادی که به‌واسطه انتشار برخی نظرسنجی‌ها و نتایج حاصله از آن در اردوگاه اصولگرا به‌وجود آمد، آنها چندان نگران نتیجه انتخابات نیستند و حتی حضور نامزدهای متعدد اصولگرا را خسارتی برای خود نمی‌دانند. البته در برخی نشست‌ها و گعده‌های سیاسی این موضوع حداقل نه به‌عنوان دغدغه بلکه به‌صورت یک مساله جلوه می‌کند که آنها انتظار دارند نامزد پیروز با رأی بالا انتخاب شود. در میان جریان اصلاح‌طلب اما قضیه متفاوت است. باوجود تکاپوهای سیاسی جریان‌های اصولگرا، اصلاح‌طلبان اما طی چند ماه گذشته به اظهارنظرهای پراکنده بسنده کرده‌اند و گرچه برخی محافل

از برگزاری جلسات انتخاباتی گروه‌های مختلف اصلاح‌طلب اخبار منتشر می‌کردند اما اطلاعات خاصی از این جلسات منتشر نمی‌شد و البته کسی معترض این بی‌خبری یا کم‌خبری‌ها نمی‌شد. در روزهای اخیر خبرهایی درباره تشکیل جلساتی در بین اعضای نهاد اجماع‌ساز اصلاح‌طلبان مبنی بر ارزیابی حمایت از عبدالناصر همتی منتشر شد اما تا زمان نگارش این گزارش، خبری مبنی بر تصمیم قطعی برای حمایت از این نامزد اصلاح‌طلب در دست نیست. البته نوع رفتار سیاسی گروه‌های مختلف اصلاح‌طلب نشان می‌داد در نوع موضعگیری آنها چنددستگی وجود دارد و با توجه به شواهد می‌توان دریافت این جریان با یک آشفته‌گی در عرصه اتخاذ یک تصمیم مشخص در عرصه انتخابات مواجهه‌است. همین تششت آزارآمی توان در قالب چهار رفتار در حوزه انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ مورد ارزیابی قرار دارد.

پدر گفت: «نظر به شناختی که از سال‌های گذشته از آقای همتی در بخش اقتصادی و اجرایی دارم و توان ایشان را در اداره کشور می‌دانم‌رای من به آقای همتی خواهد بود و ان شاء... بعد از انتخابات دلایل خود را جهت شرکت در انتخابات خواهم گفت.»

بهراز نبوی دیگر چهره‌ای بود که با انتشار یک فایل تصویری در فضای مجازی از مردم برای شرکت در انتخابات دعوت کرد و از آنها خواست به لیست‌جمهور رای دهند. وی در ادامه گفته در هر انتخاباتی که مردم حضور پیدا نکرده‌اند، قبلا هم شکست خورده‌ایم و الان هم اگر مردم حضور پیدا نکنند، شکست خواهیم خورد. این اظهارنظرهای حزبی و فردی نشان می‌دهد که بخشی از جریان اصلاح‌طلب ضمن این‌که به مشارکت فعالانه در عرصه انتخابات تاکید می‌کند در عین حال و به‌رغم داده‌های نظرسنجی‌های موجود نیم‌نگاهی هم به موفقیت همتی، نامزد مورد نظر خود دارد. آنها این چهره‌های شاخص اصلاح‌طلب هم به اظهارنظر پیرامون انتخابات ریاست جمهوری پرداختند. مهدی کروب‌ی مهم‌ترین چهره‌ای بود که در این زمینه اعلام نظر کرد. به عنوان مثال حسین کروب‌ی گفته که پدرش در انتخابات ۱۴۰۰ شرکت می‌کند و به عبدالناصر همتی رای می‌دهد. کروب‌ی پسر به نقل از

مجدد به‌رغم همه محدودیت‌های اعمال‌شده توسط شورای نگهبان توفیقاتی به دست بیاورند. چرا احزاب اصلاح‌طلب خود را از این احتمال قلمبایی محروم‌کنند. محروم کردن خودمان از انتخابات هیچ رهاوردی ندارد و چه بسا ما را از توفیقات آینده بازدارد. وی در فراز دیگری از این گفت‌وگو موضع (تحریم خاموش انتخابات) را افراطی خطاب کرد. همچنین حزب ندای ایرانیان طی بیانیه‌ای از جبهه اصلاحات ایران دعوت کرد در عرصه انتخابات شرکت کند. حزب مذکور در این بیانیه پشت کردن به صندوق رأی را کنشی منفعلانه و بی‌ثمر دانست و اعلام کرد: حزب ندای ایرانیان در جهت حفظ جمهوریت نظام و درنهایت بهبود و تغییر شرایط به نفع مردم، مشارکت را بر کناره‌گیری از عرصه انتخابات و تحریم ترجیح می‌دهد.

گذشته از برخی موضعگیری‌های حزبی، بعضی از چهره‌های شاخص اصلاح‌طلب هم به اظهارنظر پیرامون انتخابات ریاست جمهوری پرداختند. مهدی کروب‌ی مهم‌ترین چهره‌ای بود که در این زمینه اعلام نظر کرد. به عنوان مثال حسین کروب‌ی گفته که پدرش در انتخابات ۱۴۰۰ شرکت می‌کند و به عبدالناصر همتی رای می‌دهد. کروب‌ی پسر به نقل از

بعید می‌دانم جبهه اصلاحات تجدید نظر کند

دو نفر از این افراد تایید شدند؛ بنابراین تا این لحظه موضع رسمی جبهه اصلاحات این است که ما کاندیدا نداریم. با این توصیف بنده معتقد هستم و به مردم و جریان اصلاحات توصیه می‌کنم با وجود بی‌مهری‌های صورت‌گرفته اساسا جریان‌ات سیاسی و احزاب سیاسی هیچ‌وقت نباید با انتخابات قهر کنند چراکه هیچ مسیری بهتر از صندوق رای برای اصلاح امور وجود ندارد. بنده معتقدم حتی اگر آقایان همتی و مهرعلیزده از جبهه اصلاحات نیز در رقابت‌های پیش رو حضور نداشتند باید ما با بررسی عملکرد کاندیداهای موجود و البته حفظ سبد رای خود از نامزدی حمایت کنیم که شرایط لازمه را برای به‌دست‌گرفتن سکان ریاست‌جمهوری دارد، کما این‌که با هدف ایجاد آرامش و اعتدال در کشور سال ۹۲ و ۹۶ هم این کار را کردیم. حضور و مشارکت مردم در پای صندوق‌های رای در خروجی نهایی ۲۸ خرداد بسیار مهم است چراکه به عنوان مثال در سال ۷۶ همگی انتظار داشتند اسم آقای ناطق از صندوق خارج شود اما نتیجه چیز دیگری شد ی حتی نتیجه آرای سال‌های ۸۴ و ۹۲. باید آقای مهرعلیزاده و همتی در فرصت باقیمانده به یک جمع‌بندی برسند و با اجماع نقش پررنگ در انتخابات پیش‌رو داشته باشند. چراکه با توجه به شرایط موجود بعید می‌دانم جبهه اصلاحات در تصمیم خودش تجدیدنظری بخواهد داشته باشد.

خوبی درمورد شفافیت از سوی برخی افراد هستیم، عنوان کرد؛ در این دولت در زمینه شفافیت به جای شعار عمل کرده‌ایم و تنها در حوزه دولت الکترونیک سه‌برنامه مهم در شفافیت به نتیجه رسیده و سامانه دسترسی آزاد به اطلاعات، ایجاد دسترسی کسب‌وکارها به داده‌های دولت و پایش اجرای شاخص‌های شفافیت

کارزار رای بی‌رای

در دوره‌های گذشته شاهد بودیم بخشی از جریان اپوزیسیون و مخالفان جمهوری اسلامی در داخل و خارج همواره بر تحریم انتخابات تاکید می‌کردند. از نظر آنها هیچ رویکرد تعاملی از جمله شرکت در انتخابات با نظام حاکم در ایران نمی‌تواند صورت بگیرد، چون از نظر آنها این رفتار در حقیقت تایید برای نظام جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. در عین حال همچنان که در دوره‌های گذشته هم شاهد بودیم بخشی از جریان اپوزیسیون به‌واسطه مخالفت با نامزد مطلوب جریان انقلابی، مردم ایران را به رای دادن به نامزد رقیب او تشویق می‌کرد. در این دوره اما سیاست غالب در میان این بخش از جریان اپوزیسیون در پیش گرفتن سیاست تحریم علیه انتخابات است. در میان بخشی از جریان اصلاح‌طلب هم مبنأ، سیاست قهر با صندوق رای است. دقت در اظهارنظر برخی از چهره‌های این جریان هم قابل‌تأمل است. مجمع مدرسین و محققین حوزه علمیه قم، دیگر گروه روحانیون اصلاح‌طلب، نیز پس از رد صلاحیت گسترده نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری اعلام کرده بود که انتخابات پیش رو انتخاباتی فرمایشی خواهد بود. تعدادی از فعالان سیاسی جریان ملی- مذهبی و اصلاح‌طلب در خارج از جمله آلان توفیقی، یاسر میردامادی، منصور فرهنگ، مهدی نوربخش و رضا علیجانی نیز با

استراتژی انفعال

برخورد منفعلانه با انتخابات رویه دیگری است که برخی از گروه‌های اصلاح طلب در پیش گرفته‌اند. برخی از اصلاح‌طلبان مدعی‌اند از آنجا که در انتخابات آتی، هیچ‌کدام از نامزدهای مطرح اصلاح‌طلبان نتوانستند از صافی احراز صلاحیت شورای نگهبان عبور کنند بنابراین دلیلی برای اعلام مشارکت فعالانه در انتخابات براساس یک تصمیم تشکیلاتی وجود ندارد. موضع نهاد اجماع‌ساز همچنان بر عدم معرفی نامزد اصلاح‌طلب است. در همین زمینه آذر منصوری، سخنگوی نهاد اجماع‌ساز اصلاح‌طلبان گفته‌است: ترجیح ما این بود که ما می‌توانستیم نامزد داشته‌باشیم، پیش‌بینی کرده‌بودیم تعدادی از نامزدها تایید صلاحیت می‌شوند، نظرسنجی‌های ملی را برگزار می‌کنیم سپس بر مبنای نظرسنجی‌های ملی کاندیدا‌هایی را که بیشترین استقبال از جانب مردم با آنها همراه شده، به‌عنوان گزینه‌های خود معرفی می‌کنیم اما طبیعی است در یک روند کاملا تعریف‌شده موضع ما این است که امکان معرفی نامزد از جانب جبهه اصلاحات ایران سلب شده‌ است.

محمود صادقی دیگر فعال اصلاح‌طلب هم گفته جبهه‌اصلاحات با رها اعلام کرده کاندیدایی ندارد و کاندیداهایی که مورد نظر این جبهه بوده‌اند رد صلاحیت شده‌اند اما اگر خود این دو فرد با عقل و درایت، هوشمندی و شجاعت بتوانند تمایز خود را به مردم نشان بدهند و مردم را ترغیب کنند به حمایت و حضور در عرصه انتخابات، با این‌که قانع کردن بدنه اصلاح‌طلبی برای حمایت رسمی کار سختی است. شاید با آن تصویر تیره و تاری که در آینده برای کشور قابل حدس است نه به صفت تشکیلاتی بلکه به صفت فردی فعالان اصلاح‌طلب را متقاعد کنند وارد عرصه شوند.

مجمع روحانیون مبارز هم در بیانیه‌ای اعلام کرد: مجمع بر تصمیم نهاد اجماع‌ساز مبنی بر عدم معرفی نامزد انتخاباتی از طرف این جبهه، صحه می‌گذارد و آن را اقدامی سنجیده و در جهت پرهیز از افتادن در دامی که مهندسان انتخاباتی تدارک دیده‌اند، می‌داند.

در روزهای اخیر دو بیانیه با محتوای انتخاباتی از سوی سیدمحمد خاتمی و میرحسین موسوی منتشر شد. درباره محتوای این بیانیه

رای اعتراضی

سابقه‌رفتار سیاسی اصلاح‌طلبان در برخی مقاطع انتخاباتی نشان می‌دهد آنها برای تضعیف پایگاه رای برخی از نامزدهای رقیب از رای اعتراضی استفاده می‌کنند. به طور مشخص این رفتار سیاسی را در انتخابات پنجمین دوره خیرگان رهبری می‌توان دید. در آن دوره، اصلاح‌طلبان برای این‌که برخی چهره‌های شاخص اصولگرایان به مجلس خیرگان ورود نکنند از فهرستی حمایت کردند که کمترین قرابت را با افکار اصلاح‌طلبانه داشت اما این کنش سیاسی به‌هرصورت، حداقل در ایچاد مانع رای ورود برخی چهره‌های شاخص نتیجه داد. به نظر می‌رسد در این دوره از انتخابات

در دستگاه‌های اجرایی از افتخارات این دولت است. رئیس‌جمهور تاکید کرد: امروز شاهد یک تحول دیجیتال در آغاز دسترسی هر ایرانی به خدمات دولت در هر جا و هر زمان هستیم که گام‌های طی شده در این مسیر غیرقابل بازگشت است و این افتخار برای همیشه برای دولت تدبیر و امید باقی خواهد ماند.

انتشار بیانیه‌ای انتخابات را تحریم کرده‌اند.

فائزه هاشمی در مناظره‌ای که با حسین کتغانی مقدم داشت عنوان کرد، کاندیداهای موجود همگی در سیستم بودند و جزئی از وضعیت موجودند. برای همین من رای نمی‌دهم. محسن آرمین، ماه پیش از آغاز ثبت‌نام کاندیداهای ریاست‌جمهوری طی اظهاراتی گفته بود: شرایط اجتماعی و سیاسی انتخابات ۱۴۰۰ با شرایط سال‌های ۹۲ و ۹۶ متفاوت است و اگر روند برگزاری انتخابات به گونه‌ای طراحی شد که اصلاح‌طلبان از گزینه‌ای محروم شدند لزومی به شرکت آنان در انتخابات نیست.

مصطفی تاج‌زاده، فعال سیاسی اصلاح‌طلب هم گفته بود: در انتخابات امسال نامزدها و برنامه‌های خود را از قبل معرفی کنیم. اگر صلاحیت نامزدهایمان را رد کردند اعلام کنیم رای نمی‌دهیم و مسؤولیت آن را متوجه رهبر و شورای نگهبان می‌دانیم. سیاست قهر با انتخابات از سوی برخی از گروه‌ها و چهره‌های اصلاح‌طلب دنبال می‌شود. مدعی تحریم‌کنندگان اصلاح‌طلب این است که انتخابات پیش‌رو، طرحی از پیش تعیین‌شده با نامزدهای معینی است که حتی نامزدهای اصلاح‌طلب آن هم نمایندگی از سوی اصلاح‌طلبان ندارند. کسانی که در کارزار رای بی‌رای شرکت کرده‌اند البته خیلی تمایل دارند که مشارکت مردم در روز رای‌گیری پایین‌تر از ۵۰ درصد باشد و از این رو دیگران را نیز تشویق به اتخاذ سیاست تحریم می‌کنند.

که به صورت جداگانه صادر شده‌بود ارزیابی‌های متفاوتی وجود دارد. برخی این گونه تلقی می‌کنند این دو، مردم را به مشارکت در انتخابات ترغیب کردند بدون این‌که از نامزد خاصی حمایت کنند اما در کنار این ارزیابی خوشبینانه، نگاه بدبینانه‌ای هم وجود دارد. برخی بر این باورند در بیانیه میرحسین موسوی با توجه به این‌که به مضامینی مثل ممنوعیت دروغ، تصمیمات پشت‌پرده و دزدکی و بهانه اشاره شده محتوای نامه بر موضوع تحریم انتخابات تاکید دارد. بیانیه‌ای از سیدمحمد خاتمی در روزهای اخیر منتشر شده‌بود که بعدها با اطلاع‌رسانی برخی عنوان شد این بیانیه مربوط به چند هفته قبل و خطاب به حزب جوانان ایران اسلامی است. در این بیانیه به این نکته اشاره شد که «در این فضای سرد و فسرده در حالی که جامعه ما به نشاط و امید و اشتیاق به شرکت در عرصه سرنوشت نیاز دارد اما بدورام این حزب و همه تشکل‌ها و احزاب و جریان‌های سیاسی و مدنی بتوانند در این برهه حساس، مسؤولیت خود را نسبت به میهن و مردم به‌درستی بشناسند و در انجام آن مسؤولیت موفق باشند.» محتوای این پیام گرچه تاکید بر نیاز به نشاط و امید و اشتیاق به شرکت در عرصه سرنوشت دارد اما نهایت این پیام با همه تشکیک‌هایی

که درباره تاریخ انتشار و مخاطب آن وجود دارد، در خوشبینانه‌ترین حالت دعوت نیمه‌بند به شرکت در انتخابات است. شاید بتوان اعلام نظر برخی جریان‌ها و چهره‌های اصلاح‌طلب را درباره حمایت نکردن از نامزدهای متعلق به این جریان در انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۰ را به عنوان یک اظهار نظر انتخاباتی پذیرفت «هرچند به نظر می‌رسد دلیل عمده اتخاذ چنین رویکردی از سوی برخی اصلاح‌طلبان این است که آنها با توجه به تحولات سیاسی طی یک سال اخیر و همچنین اوضاع و احوال سیاسی ایام منتهی به روز رای‌گیری احتمالا به این نتیجه رسیدند که مردم مثل دوره‌های گذشته چندان اقبالی به نامزدها، به‌نسب به این جریان نشان نمی‌دهد و آمیدی به موفقیت آنها در انتخابات آتی نیست. از این رو از همان ابتدا این تابلو را بلند کردند هیچ نامزدی در انتخابات ندارند تا در فردای اعلام نتیجه انتخابات و مشخص شدن نامزد پیروز بگویند اصلاح‌طلبان هیچ نامزدی در انتخابات نداشتند بنابراین نمی‌توان این جریان را ناکام و ناموفق در انتخابات دانست.

بخشی از جریان اصلاح‌طلب با پیش‌فرض‌هایی قصد دارند این رویه را در پیش بگیرند. گمانه‌زنی‌ها حاکی است در این راهبرد که متعلق به طیف رادیکال اصلاح‌طلبان است، در فرض عدم اجماع روی یک کاندیدای مشخص این جریان، با فراخوان رای اعتراضی گزینه‌آرای به هر کسی غیر از یک کاندیدای خاص» در دستور کار قرار می‌گیرد. به این معنی که با توجه به عدم امکان اجماع روی یک کاندیدای اصلاح‌طلب، هدف تضعیف رای گزینه اصلی جریان رقیب در دستور قرار می‌گیرد و شعار «نه بفلان کاندیدا» محور حرکت قرار می‌گیرد. با هدف کاهش رای نامزد اصلی رقیب و کشاندن انتخابات به دور دوم البته با توجه به شرایط موجود، این راهبرد با چالش‌های زیادی همراه است و امکان تحقق آن دور از ذهن است.

ترس از شکست، دلیل عدم حضور اصلاح‌طلبان در انتخابات

هم در رقابت حضور دارند و همچنان حرف‌های تند خود را نیز مطرح می‌کنند. اما چون تاکنون کسی روی نامزد آنها اجماع نداشته است، مرددند. به هرحال اصلاح‌طلبان بر اساس نظرسنجی‌هایی که به دست‌شان می‌رسد نتیجه گیری خواهند کرد. اگر برای آنها امکان‌پذیر بود کاندیدای خود را از صحنه رقابت خارج می‌کردند. بر اساس پایگاه رای آقای همتی چون مقداری جلوتر از آقای مهرعلیزاده است، اصلاح‌طلبان تصمیم خواهند گرفت یا وارد میدان بشوند یا خیر، البته اگر آنها احتمال بدهند آقای همتی پیروز است، می‌آیند در غیر این صورت نخواهند آمد چرا که آنها صرفا روی اسب پیروز شرط می‌بندند. راهبرد این جریان این است که اگر بداند احتمال باخت برای کاندیدای آنها وجود دارد از لحاظ تشکیلاتی وارد نخواهند شد. اصلاح‌طلبان از لحاظ تشکیلاتی سه بخش هستند. عده‌ای می‌گویند باید کنار بکشیم، بخشی پشت سر همتی آمده‌اند و برخی رسانه‌های آنها نیز با آقای‌رئسی جلسه داشتند. اما نکته اصلی این است اکثر اصلاح‌طلبان پشت سر کاندیدای شکست خورده نمی‌آیند. در حالی که این جریان، مدعی دموکراسی است اما در باورشان نمی‌گنجد از مردم شکست بخورند. همان‌طور که وقتی سال ۸۸ از مردم شکست خوردند، نتیجه را نپذیرفتند. بنابراین در حال حاضر معتقدند بهتر است به جای شکست از مردم، از نظام شکست بخورند و به همین دلیل ترس از شکست دلیل حضور نیافتن آنهاست.

عبدا... گنجی

فعال سیاسی اصولگرا

جلسه‌ای داشتند و باید دید به چه جمع‌بندی‌ای خواهند رسید. تحلیل من این است اگر رای یکی از دو کاندیدای اصلاح‌طلب، بالای ۵۰ درصد بیاید، آنها با فرض این‌که به دور دوم بروند یا پیروز شوند، پای کار می‌آیند اما اگر رای کاندیدای آنها زیر ۵۰ درصد باشد و بشد نکند حتما نمی‌آیند. اصلاح‌طلبان می‌خواهند به نوعی، این کار خود را به نظام بفروشنند و از این رو ظهور و بروز کاندیداهای آنها در صحنه انتخابات چیزی کم از کاندیداهای رد صلاحیت‌شده این جریان نداشته است. کما این‌که آقای تاج‌زاده نیز انتخابات ۲۸ خرداد را کودتا می‌دانست و این نکته را آقای همتی هم گفت یا کاندیدای دیگر خطاب به مردم گفت رای بدهید تا چیزی که خودشان طراحی کردند، اتفاق نیفتد؛ بنابراین آنها هم، به نظام توهین می‌کنند و